

دانشگاه علامه طباطبایی
دانشکده حقوق و علوم سیاسی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد حقوق تجارت بین الملل

عنوان

ضمانت تجارتي در حقوق ایران و قواعد تجارت بین الملل

استاد راهنما

جناب آقای دکتر غلام نبی فیضی چکاب

استاد مشاور

جناب آقای دکتر کورش کاویانی

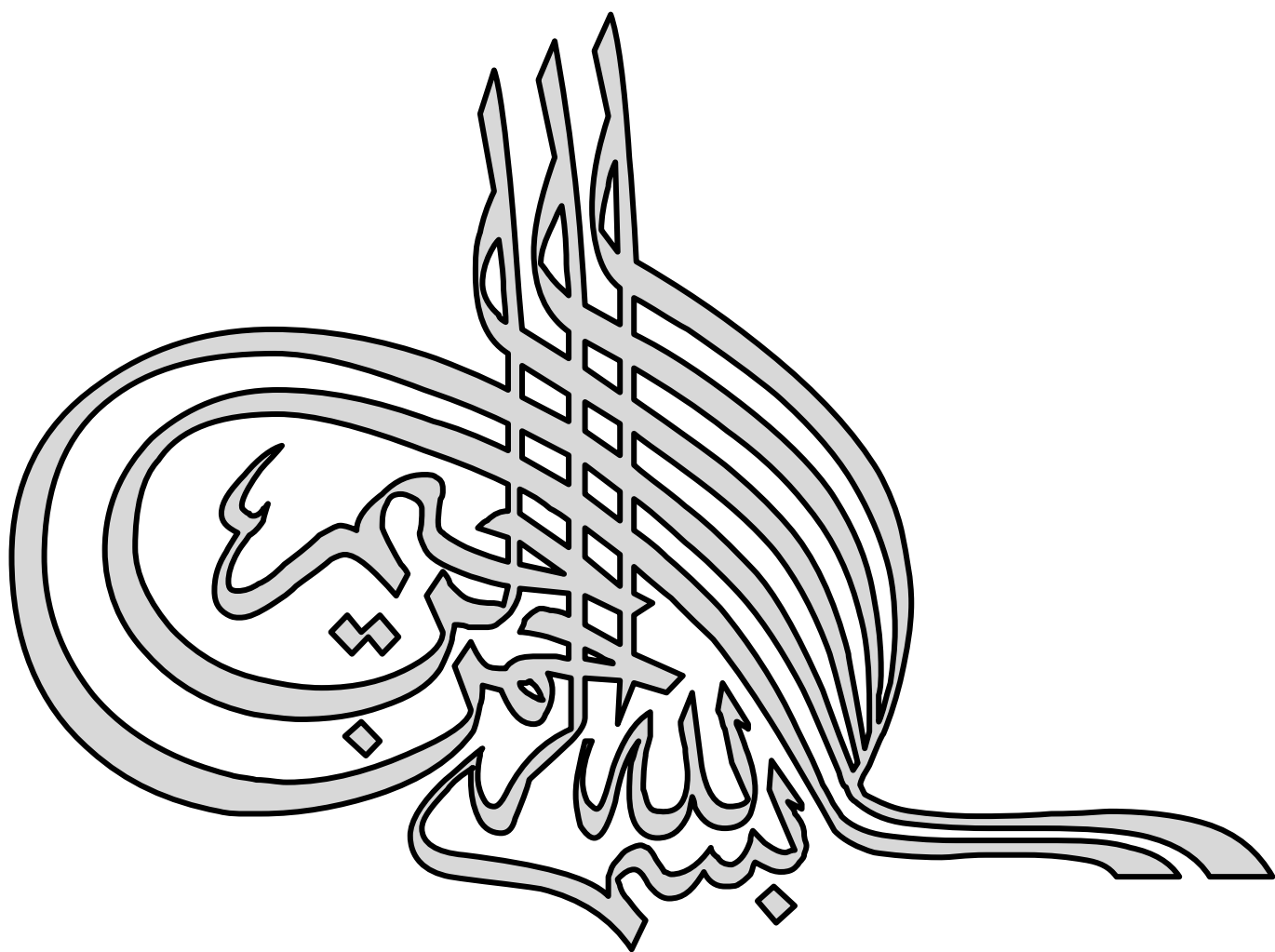
استاد داور

جناب آقای دکتر فرهاد پروین

نگارش

امیر طریقی

نیمسال اول ۸۹-۹۰

پيشگشاي براي ...

پدر و مادرم ...

که تلاش های بی پایان و فداکاری های بی منت را پشتوانه راهم کردند؛

و برادر و خواهرم ...

که قلب های مهربانشان امیدی در زندگی ام بود؛

و همسرم ...

که اگر نبود، هیچ نبود.

با سپاس از

اساتيد بزرگوارم، جناب آقای دکتر فیضی و جناب آقای دکتر کاویانی به خاطر تمام آنچه در این دو سال به من آموختند و در این مدت نیز بارها و بارها با صبر و حوصله، حاصل سال ها علم و تجربه را در اختیارم گذاشتند.

و استاد ارجمندم، جناب آقای دکتر مسعودی، که جرقه ای را که ایشان در ذهنم روشن کرد، منتهی به تالیف این تحقیق گشت.

و با تشکر از موسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی شهر دانش و تمام دوستان خوبم که در نیل به این هدف یاریم کردند.

چکیده

ضمانت تجارتي و اعتبارات اسنادي، از رايج ترين نهادهای حقوقي، معمول در روابط بازرگاني هستند. اهميت اين مفاهيم در روابط بين المللي بازرگانان، بيش از پيش جلوه مي نمايد. اين اهميت، مشخصاً ناشی از عدم آشنایی و اعتماد بين بازرگانان کشورهای مختلف و همينطور برخاسته از عدم آشنایی طرفين به قوانين کشورهای يکديگر است. قواعد مربوط به ضمانت تجارتي، که در اين تحقيق موضوع اصلي بحث خواهد بود، در بسياری از کشورهای دنيا و همينطور در قواعد تجارت بين الملل، طی ساليان متمادي، شکل گرفته است؛ ليکن در کشور ما، همانطور که خواهيم ديد، به دقت کافي به آن پرداخته نشده است. اين موضوع باعث بروز سردرگمی هايی برای بازرگانان ايراني و همينطور بانک ها و موسسات تضمين کننده شده است.

اين تحقيق بر آن است تا در دو فصل موضوع را مورد بررسی و تحليل قرار دهد. در بخش اول اين تحقيق، سعی بر آن است تا ضمانت تجارتي، به طور دقيق معرفی گردد. از اين رو، تاريخچه ضمانت تجارتي و عقود مشابه آن مورد بحث قرار خواهند گرفت و منابع قانونی آن نیز معرفی خواهند گشت. در بخش دوم، اما، ضمن تحليل مسائل حقوقي پيرامون ضمانت تجارتي در قواعد تجارت بين الملل، حقوق ايران را با اين قواعد مقايسه خواهيم نمود.

نتيجه اين تحقيق، اين خواهد بود که می بينيم قواعد بين المللی موجود، متناسب با خلاهای قانونی در حقوق ايران در خصوص ضمانت تجارتي هستند و راهکارهایی را نیز جهت برطرف شدن اين خلاها ارائه خواهيم داد. عمده تحليل اين تحقيق ناظر به بررسی لايحه در دست تصويب تجارت و بيان نقاط ضعف و قوت آن در باب چهارم خواهد بود.

Abstract

Commercial suretyship and documentary credit are of customary legal institutions, commonly practiced in business transactions. The importance of these concepts is manifested in merchants' international trades. The aforesaid significance is specifically due to lack of familiarity and trust among merchants of different countries, as well as lack of party's acquaintance toward another's municipal law.

Rules pertaining to commercial suretyship, that is the main purpose of this research, have been developed in many countries and also in international trade rules, through the years.

However, in our country, as seen in the subsequent chapters, these rules have not been cautiously stipulated. This has lead in huge confusions for Iranian traders, banks and the companies which stand surety. In this research we will discuss the subject in two chapters. In the first chapter will introduce the commercial suretyship, in detail. Therefore, history of commercial suretyship and similar contracts will be discussed and their legal references will be presented. In the second chapter, however, we will come to a comparison between Iranian law and international trade rules, whilst analyzing legal relations regarding the latter one.

The conclusion of this thesis will be to discover that the existing international rules conform with defects of Iranian rules related to commercial suretyship; and suggestions will be put forward to obviate this deficiencies. The main analysis of the research will focus on the fourth chapter of the recent bill of trade, to be approved.

فهرست اختصارات

URCG	ICC Uniform Rules for Contract Guarantees
URDG	ICC Uniform Rules for Demand Guarantees
ICC	International Chamber of Commerce
UNCTAD	United Nations Commission on Trade and Development
UCC	Uniform Commercial Code
UCP ...	ICC Uniform Customs and Practices for Documentary Credit
ISP 98	International Standby Practices 98

فهرست مطالب

پيشگفتار	۱
بخش اول: شناسايي ضمانت تجارتي و تعيين قلمرو آن	۶
مقدمه	۷
فصل اول : تاريخچه و ماهيت ضمانت تجارتي	۸
گفتار اول : تاريخچه	۸
مبحث اول : پيدائش	۸
مبحث دوم : ضمانت در حقوق روم	۱۰
مبحث سوم : ضمانت در حقوق انگلستان	۱۱
گفتار دوم : مفهوم و ماهيت ضمانت تجارتي	۱۳
مبحث اول : تعريف و انواع ضمانت تجارتي	۱۳
بند اول : تعريف ضمانت تجارتي	۱۳
بند دوم : انواع ضمانت تجارتي	۱۶
۱. ضمانت هاي درستکاري	۱۶

۲. ضمانت های مدیران دولتی و عمومی ۱۷
۳. ضمانت های قضایی ۱۷
۴. ضمانت های شرافتی ۱۷
۵. ضمانت های مجوز و پروانه ۱۸
۶. ضمانت های قراردادی ۱۸
- مبحث دوم : ماهیت ضمانت تجارتي و مفاهيم مشابه ۲۰
- بند اول : ماهیت ضمانت تجارتي ۲۰
- بند دوم : ضمانت تجارتي و ضمان مدنی ۲۲
- بند سوم : ضمانت تجارتي و قانون تجارت ۲۸
- بند چهارم : ضمانت تجارتي و لايحه تجارت ۳۱
- مبحث سوم : ضمانت تجارتي و عقود مشابه ۳۴
- بند اول : ضمانت و گارانتی ۳۴
- بند دوم : ضمانت و خسارت ۳۸
- مبحث چهارم : سازمان های ملی و بين المللی ضمانت کننده ۳۹
- بند اول : MIGA ۴۰
- بند دوم : صندوق ضمانت صادرات ايران ۴۲
- فصل دوم : ضمانت نامه بانکی ۴۴
- گفتار اول : ضمانت تجارتي و ضمانت بانکی ۴۴
- گفتار دوم : ضمانت نامه های بانکی الزامی در قراردادهای تجاری بين المللی ... ۴۶
- مبحث اول : ضمانت شرکت در مناقصه ۴۷
- مبحث دوم : ضمانت حسن انجام قرارداد ۴۸
- مبحث سوم : ضمانت های مربوط به پرداخت ۴۹

- بند اول : ضمانت پيش پرداخت ۴۹
- بند دوم : ضمانت پرداخت ۵۱
- بند سوم : ضمانت استرداد كسور وجه الضمان ۵۲
- فصل سوم : منابع حقوقی و قانونی ضمانت تجارتي ۵۴
- گفتار اول : قواعد و قوانين بين المللی ۵۴
- مبحث اول : قواعد متحدالشكل در خصوص ضمانت نامه های قراردادی (URCG) ۵۴
- مبحث دوم : قواعد متحالشكل در خصوص ضمانت نامه های عندالمطالبه (URDG) ۵۵
- مبحث سوم : کنوانسيون سازمان ملل در خصوص ضمانت نامه های مستقل و اعتبارات اسنادی ۵۶
- گفتار دوم : قواعد و قوانين داخلی ۵۶
- مبحث اول : قوانين ۵۶
- بند اول : قانون تجارت ۵۶
- بند دوم : قانون پولی و بانکی کشور ۵۷
- بند سوم : قانون برگزاری مناقصات ۵۷
- مبحث دوم : آيين نامه ها ۵۸
- بند اول : آيين نامه صدور ضمانت نامه و ظهرنویسی از طرف بانک ها ۵۸
- بند دوم : آيين نامه معاملات دولتی ۵۹
- بند سوم : شرایط عمومی پیمان ۵۹
- مبحث سوم : لايحه تجارت ۶۰

- بخش دوم : روابط حقوقی اطراف ضمانت تجارتي و احكام و آثار آن ۶۲
- مقدمه ۶۳
- فصل اول : حقوق و تكالیف اطراف ضمانت تجارتي ۶۴
- گفتار اول : رابطه ضامن و مضمون عنه (ضمانت خواه) ۶۴
- مبحث اول : قواعد تجارت بين الملل ۶۴
- مبحث دوم : حقوق ايران ۶۷
- مبحث سوم : لايحه تجارت ۶۹
- گفتار دوم : رابطه مضمون عنه (ضمانت خواه) و مضمون له (ذینفع) ۶۹
- مبحث اول : قواعد تجارت بين الملل ۶۹
- مبحث دوم : حقوق ايران ۷۱
- مبحث سوم : لايحه تجارت ۷۲
- گفتار سوم : رابطه حقوقی مضمون له (ذینفع) و ضامن ۷۳
- مبحث اول : قواعد تجارت بين الملل ۷۳
- مبحث دوم : حقوق ايران ۷۵
- مبحث سوم : لايحه تجارت ۷۵
- فصل دوم : شرایط ضمانت تجارتي ۷۹
- گفتار اول : قابلیت تمديد ۷۹
- مبحث اول : قواعد تجارت بين الملل ۷۹
- مبحث دوم : حقوق ايران ۸۲
- مبحث سوم : لايحه تجارت ۸۳
- گفتار دوم : قابلیت انتقال ۸۴
- مبحث اول : قواعد تجارت بين الملل ۸۴

- مبحث دوم : حقوق ايران ۸۷
- مبحث سوم : لايحه تجارت ۸۹
- گفتار چهارم : تعداد ضامن ها ۹۰
- مبحث اول : قواعد تجارت بين الملل ۹۰
- مبحث دوم : لايحه تجارت ۹۱
- فصل سوم : احكام و آثار ضمانت تجارتي ۹۳
- گفتار اول : ضبط ضمانت تجارتي ۹۳
- مبحث اول : قواعد تجارت بين الملل ۹۳
- مبحث دوم : حقوق ايران ۹۶
- مبحث سوم : لايحه تجارت ۹۶
- گفتار دوم : اقامه دعاوى مرتبط با ضمانت تجارتي ۹۷
- مبحث اول : قانون حاكم ۱۰۰
- بند اول : قواعد تجارت بين الملل ۱۰۰
- بند دوم : حقوق ايران ۱۰۲
- مبحث دوم : مرجع صالح ۱۰۳
- بند اول : قواعد تجارت بين الملل ۱۰۳
- بند دوم : حقوق ايران ۱۰۷
- گفتار سوم : تقلب در ضمانت تجارتي ۱۰۷
- مبحث اول : قواعد تجارت بين الملل ۱۰۸
- مبحث دوم : حقوق ايران ۱۱۱
- نتيجه گيري ۱۱۳

۱۱۷ ..... پیوست ها و ضمائم

۱۱۸ ..... کنوانسیون سازمان ملل در خصوص ضمانت مستقل و اعتبارات اسنادی ضمانتی

۱۳۴ ..... نمونه فرم ضمانت نامه بانکی

پیشگفتار:

ضمانت تجارتي، قبل از ورود به کشور ایران، در حقوق کشورهای دیگر مورد بحث و بررسی های فراوان قرار گرفته است؛ خصوصاً در کشورهای با سیستم کامن لا، طی مدت زمان مدیدی با بروز ایرادات مختلف و شکل گیری پرونده های قضایی متعدد، به پختگی لازم رسیده است. این موارد عمدتاً ناشی از ذات روابط بازرگانی میان تجار و نیازهای آنان بود و لازم بود خصوصیات حقوقی این نوع عقد به سمتی رود که بتواند پاسخگوی این دسته از نیازها باشد.

در حقوق ایران، عقد ضمانت، هم در قانون مدنی و هم در قانون تجارت دارای احکامی است. البته با توجه به حوزه های متفاوتی که این دو عقد در آن ها حکومت دارند، طبعاً فرض تعارض آنها وجود نخواهد داشت. در خصوص عقد ضمانت مدنی در کتاب های مختلف حقوقی سخن گفته شده است. آنچه در اینجا مطمح نظر است، بررسی عقد ضمانت تجارتي است.

باید اذعان داشت که حقوقدانان ایرانی در موارد مختلفی سعی نموده اند که خصوصیات عقد ضمانت تجارتي را با استفاده از مواد قانون مدنی در باب ضمانت مدنی تفسیر کنند. این ایراد باعث می شود که برخی از خصوصیات عقد ضمانت تجارتي که ناشی از خصیصه تجاری بودن آن است به دست فراموشی سپرده شود. به عبارت دیگر، می توان گفت که نباید ضمانت تجارتي را که

به دليل روابط تجاري و نيازهاي تجاري بازرگانان به وجود آمده است، با استفاده از عقد ضمانت مطروحه در حقوق مدني تفسير نمود.

پس از رواج ضمانت نامه هاي بانكي به عنوان يكي از انواع ضمانت تجارتي، هيچ تلاشي در حقوق ايران جهت شناسايي ضمانت تجارتي به عنوان نهادي مستقل از ضمانت مدني و در نتيجه تدوين قوانين جامعي در مورد آن صورت نگرفته است.

خوشبختانه در لايحه تجارت سعي بر آن بوده است كه ابعاد عقد ضمانت تجارتي با الهام از قوانين مدرن و پيشرفته در اين زمينه در قانون پيش بيني گردد. از اين رو و با توجه به مطالب فوق، اميد مي رود كه در آينده نزديك حقوقدانان با تحليل خصوصيات ضمانت تجارتي و نيازهاي روزمره تجار، اين عقد را مورد بررسي قرار داده و ضرورت هاي ايجاد قوانين جديد را در اين زمينه فراهم نمايند.

آنچه در اين تحقيق مورد پرسش قرار مي گيرد اين است كه اولاً آيا در حقوق ايران قوانين مناسبی در خصوص حمايت از عقد ضمانت تجارتي مورد استفاده در روابط تجاري بين المللي وجود دارد؟ در اين خصوص، فرضيه ارائه شده، اين است كه در حقوق ايران قوانين مناسبی در خصوص حمايت از عقد ضمانت تجارتي مورد استفاده در روابط تجاري بين المللي وجود ندارد.

دوماً آيا رويه هاي معمولاً به در تجارت بين الملل در خصوص ضمانت تجارتي، متناسب با نيازهاي تجاري و حقيقي در ايران مي باشد؟ در اين باب نيز اين فرضيه مطرح شده است كه رويه هاي معمول به در تجارت بين الملل در خصوص ضمانت تجارتي، متناسب با نيازهاي تجاري و حقيقي در ايران مي باشد.

سوماً چه راهكارهايي جهت پر كردن خلاهاي موجود در زمينه ضمانت تجارتي در ايران وجود دارد؟ در اين خصوص نيز اين فرضيه در تحقيق ارائه شده است كه جهت پر كردن خلاهاي موجود در زمينه ضمانت تجارتي در ايران، مي بايست نسبت به اصلاح لايحه تجارت و تصويب هر چه سريعتر آن اقدام نمود.

در خصوص پیشینه این تحقیق باید گفت که این تحقیق جزو آن دسته از تحقیقاتی است که در خصوص موضوع آن کار علمی کمتری صورت پذیرفته است. به عبارت دیگر، در میان انواع مختلف ضمانت تجارتي، در کتب و منابع حقوقی و علمی ایران، عمدتاً به ضمانت بانکی پرداخته شده است.

از آنجایی که هدف تحقیق حاضر، بررسی ضمانت بانکی به طور خاص نمی باشد و سعی دارد تا به طور عام ضمانت تجارتي را مورد بررسی قرار دهد، در زمینه بیان پیشینه های تحقیق هم سعی شد تا از اشاره به منابع و تحقیقاتی که صرفاً به ضمانت بانکی پرداخته شده است اجتناب شود.

در حقوق سایر کشورها و عمدتاً حقوق انگلستان و ایالات متحده، منابع بسیاری وجود دارد که با عنوان "حقوق ضمانت" نگاشته شده است. در کنار این کتب باید از مقالات بسیاری نیز نام برد که در مجلات علمی نگاشته شده و در آنها به تفصیل در خصوص ضمانت تجارتي صحبت شده است. به هر حال در خصوص این موضوع، در سطح بین المللی، منابع بسیاری وجود دارد که در آنها به زوایای مختلف ضمانت تجارتي پرداخته شده است.

اما در خصوص ایران و آنچه که این تحقیق به آن پرداخته است، در موضوع ضمانت تجارتي منبع مشخصی وجود ندارد و تحقیقات جامعی در این زمینه در حقوق ایران صورت نپذیرفته است. شاید یکی از دلایل عمده اش، این باشد که با توجه به محجور ماندن این دسته از ضمانت نامه ها در رویه تجاری بازرگانان ایران، دلیلی برای پرداختن به آن نباشد.

به هر حال در خصوص آنچه موضوع بحث است، نگارنده موفق به یافتن کتب معتبری که به این موضوع - و نه فقط به ضمانت بانکی - پرداخته باشد، نشده است. البته دو مقاله وجود دارد که با عناوین "ضمانت در اسناد تجاری" و "ضمانت در اسناد تجارتي" نگاشته شده که ظاهراً با اندکی تسامح، محتوای یکسانی دارد. البته بدون در نظر گرفتن تشابه مطالب این دو مقاله، باید گفت که این مقاله ها سعی در تشریح مسئولیت ضامن، مضمون له و مضمون عنه در اسناد تجاری

از قبيل چك، سفته و برات دارد. بنا بر اين بايد گفت كه در موضوع اين تحقيق، پيشينه داخلي وجود ندارد.

هدف از اين تحقيق اين است كه مشكلاتي را كه در مورد ضمانت نامه هاي موجود در روابط تجاري وجود دارد بررسي كرده و راهكارهايي ارائه نمايد تا حقوق اشخاص مختلف به دليل نقص قوانين ضايع نگردد. نتيجه عملي اين تحقيق، تدوين قوانيني خواهد بود كه يك نظام حقوقي ويژه را براي تعريف ضمانت تجارتي ايجاد كند و براي بيان شرايط آن پايبندها به ضمان معرفي شده در قانون مدني نباشد. مشخصاً اين نظام مي تواند مشكلات تجار را به حداقل برساند و استفاده از ضمانت تجارتي را آسان نمايد.

در باب ضرورت تحقيق نيز بايد گفت از آنجا كه بازرگانان ما، روابط تجاري با ساير بازرگانان از كشورهاي مختلف دارند، خلاهاي قانوني موجود مي تواند مشكلات عديده اي را براي آنها ايجاد كند. از طرف ديگر، از آنجا كه بخش عمده اي از مفهوم ضمانت تجارتي در بحث ضمانت بانكي تجلي مي يابد كه بانك هاي ايراني به وفور از آن استفاده مي كنند، تدوين قوانين جامعي براي برطرف ساختن مشكلاتي كه در اين گونه روابط تجاري گريبانگير بانك ها است، ضروري به نظر مي رسد.

اين تحقيق در دو بخش ارائه خواهد شد. در بخش اول پس از بررسي تاريخچه ضمانت، به تعريف ضمانت و ماهيت آن پرداخته خواهد شد و با معرفي ضمانت نامه بانكي و انواع آن به عنوان يكي از معمول ترين انواع ضمانت تجارتي و نهايتاً معرفي منابع حقوقي و قانوني ضمانت تجارتي به پايان خواهد رسيد.

در بخش دوم نيز در سه فصل مجزا، به بررسي ابعاد ضمانت تجارتي خواهيم پرداخت و در هر مورد قواعد تجارت بين الملل و قوانين فعلي ايران را مقايسه خواهيم نمود. البته لايحه تجارت نيز به عنوان افق حقوق تجاري ايران در سال هاي آتي، دور از نظر نخواهد بود.

نکته مهمی که در اینجا و قبل از ورود به بحث، بیان آن لازم به نظر می‌رسد، این است که حقوق ایران در خصوص ادبیات مربوط به ضمانت، نارسایی‌های مشهودی دارد و شاهد این ادعا نیز این است که ما در حقوق داخلی از واژه ضمانت برای کلمات متنوعی که هرکدام مفید معنای یکی از انواع ضمانت است استفاده می‌کنیم، مثلاً در هنگام نگارش فارسی، نمی‌توان برای واژه‌های Security، Suretyship، Guarantee و امثال آن تفاوت قائل شد و ناچاراً می‌بایست همه آن‌ها را ضمانت معنی نمود. از این رو در این تحقیق سعی بر آن است که هرگاه، منظور نویسندگان به واژه معینی باشد، لغت انگلیسی مورد نظر به عنوان پانویس ذکر گردد.

نکته مهم دیگری که پیش از ورود به بحث اصلی، لازم است یادآوری گردد، این است که هر چند هدف اصلی این تحقیق، بررسی عقد ضمانت تجارتي به طور عام است، اما بنا بر مورد و با توجه به موضوعی که در هر فصل مورد بحث است و با توجه به اینکه ضمانت تجارتي مستقل و ضمانت تجارتي عادی، هر کدام خصوصیات متفاوتی دارند، حسب مورد، ممکن است بحث، بر یکی از آن‌ها متمرکز گردد.

بخش اول

شناساي ضمانت تجارتي

و تعيين قلمرو آن

مقدمه:

ضمانت تجارتي^۱، عقدي است که در بسياري از مراودات بازرگاني بين المللي از دوران گذشته مورد استفاده بوده است. همانطور که در پيشگفتار بيان شد، بخش اول اين تحقيق، با عنوان شناسايي ضمانت تجارتي و تعيين قلمرو آن، قصد دارد تا صرف نظر از سيستم حقوقي خاصي، به ماهيت ضمانت تجارتي بپردازد. هدف اين است که ماهيت عقد ضمانت تجارتي با توجه به نيازهاي تجار در روابط بازرگاني مشخص گردد.

در اينجا لازم به تاکيد است، پيش از آن که علم حقوق، ضمانت تجارتي را شناسايي نمايد و در اين خصوص قواعد و مقرراتي وضع نمايد، بازرگانان در روابط تجاري خود از آن استفاده مي نمودند و به بيان شفاف تر، خصوصيات و ماهيت ضمانت تجارتي مي بايست کاملاً منطبق بر نيازهاي افرادي باشد که از آن استفاده مي نمايند و قطعاً علم حقوق نيز نمي تواند با وضع مقرراتي، ماهيت آن را به کلي تغيير دهد يا خصوصياتي غير از آنچه که دارد براي اين عقد ايجاد نمايد.

از اين رو ابتداءً در فصل اول نگاهی تاريخي به عقد ضمانت خواهد شد و در خصوص تاريخچه شکل گيري ضمانت در سيستم هاي حقوقي مختلف، مطالبی بيان خواهد شد و سپس ماهيت ضمانت تجارتي و عقود مشابه آن جهت تبين دقيق حوزه شمول اين عقد بررسی خواهد شد. در فصل دوم، ضمانت بانكي به عنوان يکي از انواع ضمانت تجارتي مورد بررسی قرار خواهد گرفت و رابطه آن و ضمانت تجارتي مورد بررسی قرار خواهد گرفت. در سومين فصل نيز، منابع حقوقي ضمانت تجارتي در ايران و همينطور تجارت بين الملل، به طور اجمال معرفي خواهند شد.

---

¹ Commercial Guarantee.